

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. IX. De Apostatis Et Reiterantibus Baptisma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

tur Schismatici, qui cum pravum dogma pertinaciter non tuerentur, deficient tamen & seiplos ab unitate Ecclesiasticæ politicæ subducunt ac separant, *can. Inter hæresim xxiv g. 4.* Ut si quis præ factum vel indignatione summum Pont. legitime electum pro capite suo agnoscere non velit, quamvis circa articulos fidei, Sacramentorum doctrinam, sanctorum Patrum statuta in œcumenicis Conciliis expressis de fide, nullum errorem conceperit. Postulat enim hæc politia seu hierarchia Ecclesiastica, ut quilibet Christianus ita cogitet, unum in Ecclesia esse caput & post illud alia minima, sub quibus ipse gradatim & ordine quodam cum aliis Christianis tamquam totius corporis membrum existat. Proinde dum seipsum protervè separat, vix uno gradu distat ab hæretico, facileque sibi hæresim committitur, ut rectè ab Ecclesia recessisse videatur, *d. can. Inter hæresim.*

Ita ut mirum non sit, si eodem ferè ordine cum hæreticis habeantur schismatici: nam & pœnæ excommunicationis sunt obnoxii, *e. Litter. sup. Delect.* & tam beneficiis quam officiis privantur, *e. 1, h. 1.* ubi etiam omnis administratio tam spiritualium rerum quam temporalium ipsis interdicatur. Qui ob id nihil agunt, si vel excommunicatos absolvere, vel beneficia conferre, vel bona Ecclesiæ velint alienare, *d. c. 1, h. 1.* Et quamvis si quis ab illis ordinem characterem recipiat, seu exempli causa Subdiaconus fiat, non poterit tamen ministerium ordinis sui dare effectui, nisi, ut ait textus, misericorditer cum eo fuerit dispensatum, *e. fin. h. 1.* Ceterum si in profundum veniat schismaticus, id est si ita crescat protervia, ut (quod omnibus modis prius tentandum est, *At si Clerici sup. De iudiciis*) corrigi non possit, etiam Curia sæculari puniendus potest tradi, *can. Nelicuit 17, dist.*

IN TIT. IX. DE APOSTATIS ET REITERANTIBUS BAPTISMA.

Canif. d. loco §. 3.

SUMMARIUM.

1. Apostasia quando committatur.
2. Apostasia alia inobedientia.
3. Alia perfidia.
4. Alia irregularitatis.

Vitium Apostasiæ generaliter loquendo tunc committitur, quando quis sacrum vitæ statum Deo ac superiori promissum male deserit: idque trifariam fieri posse asserit Glos. *in c. 1, h. 1.* ¶ Ac primò quidem remotius ac velut analogicè quispiam fit Apostata per inobedientiam, dum Prælati suis, quod promiserat, obedire recusat, *e. Si quis venerit 2, &c. Illud 5, in verbis, non debet pro temporali commodo inobedientia notam incurere sup. De majoris & obed.* quibus locis insinuat, quòd Apostata inobediens notam infamiae incurrit, & abiiciendus sit seipso excommunicationis efficiendus, quæ arbitrio iudicis etiam augetur, si pergarit esse contumacior, *e. Quoniam frequenter & fin sup. Vi livo pendente &c. can. Si quis 111 g. 4.*

Secundò & magis propriè dicuntur Apostatæ, qui per perfidiam tales fiunt, hoc est, qui fidem Catholicam semel susceptam ac juratam penitus deserunt, & ad instar Juliani Imp. pagani fiunt,

vel Judæi vel Saraceni, *can. Julianus xi. qu. 3, h. 1, 2, & 4, C. h. tit.* Hi quoniam hæreticis sunt peiores, utpote qui non totam fidem, sed vel unum vel aliquos tantummodò articulos fidei impugnant, non solum omnibus hæreticorum pœnis superpositis sunt obnoxii, idque vel toto quinquennio post mortem, si deferantur ac vitium detegatur, *d. l. 2, C. h. tit.* sed etiam, eo non obstante, quòd respiciant (quia perditis hominibus pœnitentiæ remedio non succurritur) à testimoniis dicendis arcentur, testamenti factionem non habent, nulli in hæreditate succedunt, à nemine scribuntur hæretes: quæ verba sunt Imp. *in d. l. 3, C. iud.*

Tertia denique species est Apostasia, ut vocant, irregularitatis, quæ committitur per desertionem Ordinis, vel Religionis: Ordinis quidem, ut si quis sacris & majoribus (nam si consulari tantum & minoribus, non punitur qui laicus fieri cupit, *cap. Ioannes sup. De Clerico conjug. e. fin. De vita & honest. Cleric.*) Ordinibus initiatus præteritudo vel contemptu suscipiat habitum laicorum, abjecto Clericorum, *cap. 1, h. tit.* Religionis verò, ut si quis regulam deserat, quam professus est, vel habitum sui ordinis semel susceptum, *cap. fin. h. tit.* Hi omnes, quia notantur infamiam, ad ordines vel officia nequeunt promoveri, *can. Beatus 111, quæst. 4.* Et, si terciò moniti non respiciant, privilegium

gium Clericorum amittunt, *cap. In audientia inf. De sent. excommunicat.* ubi argumentum sumitur ab attentata mulieris pudicitia, quæ vestem meretricis gerit. Deniq; amisso privilegio, à Prælatis possunt incarcerari, *cap. A nobis h. tit. de poni & degradari, can. Sine ornatu & can. Præcipimus xx. qu. 4. cap. Non magnopere sup. Ne Clerici vel Monachi, &c.* ubi Religiosi, qui desertis claustris dant operam legibus civilibus, excommunicantur. Hæc

de prima.

Alteram Rubr. partem de reiterantibus baptisma ideo videtur apposuisse Pont. ut significet, quod sicuti desertores fidei, qui per hoc baptismatis sigillum profanant, puniuntur, *d. l. 3. C. De Apost.* ita & illi, qui iteratò baptizantur, præsertim publicè, etiamsi fortassis occultè & in animo integritatem fidei retineant, *juxta sextum in cap. 2. h. t.*

IN TIT. X. DE HIS QUI FILIOS OCCIDUNT.

Canif. lib. III. tit. 17. in fine.

SUMMARI A.

1. Ratio ordinis.
2. Parentes, infante reposito mortuo in lecto, qualiter puniendi.

HUc usque egit de delictis, quæ Deum ejusve religionem peculiariter lædunt. Detraheps verò proponit illa, quibus læditur proximus: & quoniam graviore est læsio, quæ vitæ inferitur, quàm quæ thalamo & bonis externis, hoc rerum ordine servato, etiam hæc præmittit homicidii speciem, quæ vel à parentibus in filios, vel vice versâ in ipsos parentes committitur; quod sanè maleficium quàm severè lex civilis puniat, Tit. Institur. *De publ. judiciis* docet,

item Pandect. *Ad L. Pomp. de parricidiis*, denique Tit. Cod. *De his, qui parentes vel liberos occiderunt.*

Sacri verò Canones, qui sanguinem non effundunt, volunt parentes, si inter dormiendum nocte suffocaverint prolem, per tres annos pœnitentiam agere, ita ut tertium transigant in pane doloris & aqua tristitiæ, *cap. ult. h. tit.* id quod verum est, si culpa aliqua saltem levis præcessit. Cæterum si impotentia animi id fecerint, aut caloris iracundiæ, voluat illos induci, ut Monasterium ingrediantur, per omnem vitam acturi pœnitentiam; aut si fortè propter metum incontinentiæ, aliamve justam causam, id non expediat, mandat Pont. ordinariis Prælatis, ut aliam pœnam arbitrariam ipsis injungant, *c. 1. & 2. h. t.*

IN TIT. XI. DE INFANTIBUS ET LANGUIDIS EXPOSITIS.

SUMMARI A.

1. Infantem & partum languidum exponens necare videtur.
2. Expositum recipiens & nutriens an quid juris in eum acquirat.

SED & illud saltem speciem habet homicidii, si parentes suos infantes, vel patroni suos elicientes & libertos, aut etiam servos, exponant, si languidi sint: nam, ut ait Paulus, non solum illè necat, qui partum suffocat, sed & ille, qui illum abijcit, ac alimenta denegat, & qui publicis locis exponit, causa misericordiæ, quæ caret ipse,

in *l. Necare D. De liberis agnosc. & aliendis* Pœna autem horum exponentum est, quod jus patriæ potestatis aut etiam dominicæ, si quod habeant, in exposito statim amittant, *l. 2. C. & c. unico hoc tit.*

At verò quaesitum fuit, An qui motus misericordiæ expositum ad se recepit & enutrivit, hoc ipsum jus sibi acquirat? Et rescriptum tam à Pont. quàm ab imperat. quod quavis enutritum non teneatur reddere, nisi recepis prius expensis, jus tamen dominicum, patriæ potestatis, vel patronatus, in exposito nequaquam acquirat, qui ob id per omnia liber manet. & sui juris, *d. c. unico & l. Sancimus C. De infantib. expositis.*